

Hwad Behagas?

Somnia plus vigili quam dormienti nocent

Bellmanssällskapets medlemsblad

N:o 3 Anno 2015

Med en romantiserande 1800-talsbild, det Krafftska porträttet av Carl Michael Bellman omkransat av Fredmansvärlden, fortsätter Hwad Behagas? firandet av 275-årsjubileet. Gravyren hos UUB.

Ordförandeord **2**, Höstprogram **3**, Venusolja, CMB:s likör **4**, Gutår båd natt och dag **6**, Så mötte jag Bellman **8**, En bok om PB **10**, Grand Divertissement **12**, 26 juli **14**, Bellman firad i Danmark **15–18**, Sjung Bellman på spanska **19**, Bellman på Spotify **23**, Bellmansblocket **23**

BÄSTA MEDLEMMAR!

I det här dubbelnumret av Hwad Behagas? påminner vi om vårt Grand Divertissement som går av stapeln på Strindbergs Intima Teater den 22 oktober. Missa inte det! Teatern rymmer endast 90 personer. Det gäller således att inte töva, utan beställa biljetter omgående (se sid. 12–13).

Jag vill också uppmärksamma er på att Sällskapet tillvaro på sociala medier nu omfattar, utöver vår eminenta hemsida och Facebook, även Youtube (Bellmanssällskapet). Ytterligare ett tillskott i vår medlemservice är Bellmansblocket, där ni kan bjuda ut, alternativt söka, Bellmaniana. (Se sid. 23.)

Omgiven av höstens färgfyrverkeri, dess höga klara luft, funderar jag lite över varför denna årstid saknas i Bellmans diktning. Varför den inte passar hans temperament. Kanske är den alltför eldfångad? Eller är det dess förebådande av det mörker som ”inom sig slutar” livets skugga?

Anita Ankarcrona
Ordförande

BELLMANSSÄLLSKAPET

Ordförande

Anita Ankarcrona
anita@ankarcrona.com

Vice ordförande

Henrik Mickos
henrik.mickos@telia.com

Sekreterare, webbredaktör

Jennie Nell
jennie.nell@littvet.su.se

Protokollsekreterare

Peter Lind
peter@peterlind.se

Arkivarie

Cecilia Wijnblad
cecilia.wijnblad1@gmail.com

Skattmästare

Olof Holm
olof.holm@huddinge.se

Klubbmästare

Hans-Jacob Bonnier
nisse@bonnier.se

Redaktion Hwad Behagas?

Catharina Grünbaum
catharina.grunbaum@explicare.se

Webbredaktör

Carl Håkan Essmar
ch@essmar.se

Övriga ledamöter

Christian Bratt
chr.bratt3a@gmail.com

Carina Burman

Carina.Burman@littvet.uu.se

Bengt Jonshult

embarkeringen@gmail.com

Hans Nilsson

whiskyhasse@gmail.com

Postadress:

Bellmanssällskapet
c/o Olof Holm
Terapivägen 16 E
141 56 Huddinge

E-post:

sallskapet@bellman.org

Hemsida:

www.bellman.org
Webbmästare
Eva Frykevall
eva@frykevall.com

Sällskapets pg:

45 19 50-0

Bellmanssällskapet inbjuder till

Grand Divertissement i två akter

Fredmans förströelser och Carl Michael Bellmans egen Parentation över
brännvinsbrännaren Lundholm i nyuppförande

Torsdagen den 22 oktober på Strindbergs Intima teater

Se hela programmet på mittuppslaget s. 12–13.

Bellman och kärleken till kvinnorna

En föreställning i ord och ton med utgångspunkt i Carl Michael Bellmans liv och verk.

Mats Hayen, berättare, Torbjörn Palm, trubadur, Stockholms motettkör och dirigent Erik Uddunge.

Onsdag 21 oktober kl. 19–20

Stockholms stadsarkiv, Kungsklippan 6

Entré: 100 kr.

Biljetter säljs i Stadsarkivets läsesal. Du kan också boka biljett via

e-post: mats.hayen@stockholm.se

Huile de Venus – venusolja, en gammal likör

Vid de populära dryckesprovningarna som anordnas av Henrik Mickos faller venusoljan många, liksom en gång även Carl Michael Bellman, på läppen. Varför inte själv återskapa den ljuvliga drycken?

Inte bara rött vin i gröna glas utan även de söta likörerna har sin plats bland uppskattade drycker i Fredmans värld.

I kineseriets paradistillvaro i epistel 22, där de dyrbaraste gåvor utösas av den lekande naturen, där växer likörerna huile de Venus – venusolja – och persiko ("et slags ljufligt Brännwin, af Persikekärnor tilredt") vilt uti skogen. Och venusoljan unnas broder Wetz i epistel 14, "Hör i Orphei drängar".

Likör är en söt alkoholdryck med 15–55 procents alkoholhalt. Den är smaksatt med frukt, örter, bär, kryddor, blommor, rötter eller till och med grädd. För att i dag kallas likör måste drycken innehålla minst 100 gram socker per liter vätska.

I Frankrike och Italien framställde munkar likörer i medicinskt syfte redan på medeltiden. Några av dessa gamla likörer tillverkas fortfarande, och då under stort hemlighetsmakeri. Benedictinerlikör från 1510 är äldst, men även andra som parfait amour eller chartreuse finns fortfarande på Systemet.

Under 1700-talet användes ordet likör allmänt för söta och välsmakande spritdrycker. Man hade socker i brännvin för att det skulle smaka bättre, och allt lite sötare kunde kallas likör.

Den första gången likör i bemärkelsen 'söt aromatisk spritdryck' nämns i Sverige var 1745, då kung Fredrik I lät importera "3 flaskor Likveurer", och den första

Recept från *En gammal svensk handbok vid brännvinsbränning* av Carolina Weltzin (1808).

(Omgjord till mindre volym och med moderna måttenheter. Ger en alkoholhalt på 20-25 procent, beroende på konjakens styrka.)

1. Koka en sirap av 249 g socker, och 1,07 liter vatten.
2. Blanda 3,95 g krossad spiskummin, 2,63 g morotsfrö och 1,33 g muskotblomma i en skål.
3. Häll sirapen över kryddorna och täck över den medan den svalnar.
4. Slå 1,07 liter vinsprit (t.ex. konjak) på blandningen och låt den stå i 24 timmar i en flaska.
5. Filtrera av blandningen och färga den om så önskas.

Basfioler klinga.
Tag hit Bägarn, svinga;
Svinga Broder, - - -
Svinga med din hatt.
Visa dina dater,
Du har bra kamrater.
Bacchi floder - - -
Rinna dag och natt.
Glas i hand och ljufligt stränga spel,
Huile de Venus, Kummil och Kanel - - -
Blifve, Broder Wetz, din del.

V:cllo

V:cllo

V:cllo

(FE 14, "Hör i Orphei Drängar", v. 2)

"Det är oemotsägligt att ett klart ritat kristall-dessertglas med huile de Venus är vackrare för ögat än Ehrenstrahls tavla i Storkyrkan."
Pensées de Movitz.
(Fredmans testamente nr 3:3 i Carléns upplaga bd 3.)

namngivna likören i Sverige var parfait amour, som man drack vid den kungliga taffeln år 1765.

Venusolja eller huile de Venus var känd i Europa sedan första hälften av 1700-talet och finns med i flera olika receptböcker från 1700- och 1800-talets Sverige. Smakessensen är en extraktion av spiskummin, morotsfrön och muskot, även om det i en del andra recept också

finns kanel eller saffran. Somliga destillerar också den färdiga blandningen.

Likörens namn hänsyftar på den afrodisiakaeffekt man skulle få av morotsfröna, som ju resulterar i en produkt med vissa likheter med ett manligt attribut. Något bevis för den verkan kan dock inte spåras, vare sig vetenskapligt, i litteraturen eller i författarens privatliv.

Henrik Mickos

Gutår båd natt och dag

en Bellmanföreställning

Långt innan trubadurerna gjorde Carl Michael till sin var han skådespelarnas poet. De första uttolkarna av Bellmans visor var hans skådespelarvänner, inte minst Lars Hjortsberg, som var en av sin tids största skådespelare och som kom att bli en av de första betydande Bellmantolkarna.

Det är därför en glädje att se att skådespelare och regissörer åter börjar ta sig an Bellman. Hösten 2014 spelades Hugo Hanséns hylade entimmesföreställning *Bellman!* på Klara Sopp-teater i Stockholm, där Sofia Ledarp gav en oförglömlig tolkning av en tidlös och genuslös Fredman.

Den 22 april i år presenterade dramatiker, teaterkritiker och regissören *Gunnel Bergström* en estradföreställning baserad på Bellmans verk på Ridarhuset i Stockholm, där

skådespelaren *Richard Forsgren* tolkade ett antal av Bellmans epistlar, sånger och brev, ackompanjerad av den unge (jazz-) gitarristen *Leo Krepper*, som efter en något osäker start snabbt visade sig behärska Bellmanmelodierna med sensibilitet och virtuositet. Föreställningen uppre-

*Richard Forsgren,
inkännande Bellman-
tolkare.*

Foto: Elisabeth Zeilon

pades vid Koppartälten på Hagadagen den 30 maj i år inför en entusiastisk publik.

Den enkla scenografin bestod av ett bord, en flaska, en bok och en bägare. Richard Forsgren var klädd i 1700-talskläder, liksom gitarristen bakom sitt notställ. Den avskalade dekoren passade väl till det intima formatet. Personligen kan jag klara mig utan 1700-talsutstyrsel när föreställningen så uppenbart handlar om alla och envar, om skilda människooöden, oavsett tidsepok, och där gestaltningen av Bellmans ord och det tidlösa i hans diktvärld står i första rummet. Men kostymen skadade inte heller, särskilt inte i de mer dramatiserade tolkningarna, där Forsgren tilläts att fritt gjuta liv och blod i musik och ord, till publikens förtjusning.

Gunnel Bergström har gjort ett till största delen tämligen kanoniskt epistel- och sångurval med några få oväntade och välkomna inslag såsom en deklamation av Bellmans sorgedikt över Gustaf III:s död, "Ögat badar sig i tårar", och en interaktiv lek med det inledande recitativet ur epistel 33, där publiken fick små lappar med alla repliker att ropa ut, för att tillsammans återskapa den kakofoni av röster som i episteln strömmar ut över Skeppsbron. Det var en rolig och insiktsfull övning, där Forsgrens för-

måga att entusiasmera och engagera sin publik blev tydlig.

Det mest underhållande numret var nog "Mollberg satt i paulun" där Forsgrens skicklighet som skådespelare manifesterades i en dramatisk gestaltning av den välkända slagsmåsepisteln, nr 41, och där han lyckades imponerande väl med att samtidigt gestalta en näsvis men harig Wingmark och en bakfull och stingslig Mollberg.

De mest gripande och nydanande numren var utan tvekan epistlarna 43 och 35. "Värm mer öl och bröd" – traditionellt en så kallad "kvinnoepistel" då den under 1900- och 2000-talen ofta sjungits av kvinnliga uttolkare – fick vi höra med Fredmans villrådiga och oroliga mansröst, som i Forsgrens inkännande tolkning pendlade mellan lätt desperation, ödmjuk ängslan och innerlig omtanke om Ulla Winblad som riskerar livet i barnsäng i rummet bredvid. I "Bröderna fara väl vilse ibland" – en epistel som ganska ofta framförs med en komisk underton – fick publiken i stället en rörande tolkning av den bedragne Fredman, som i öl och finkel söker döva sin förtvivlan över den sköna Anna-Gretas "obeständighet". De mörka känslorna, som uttrycks i episteln men som oftast göms eller glöms, tilläts domindra: svartsjukan, vreden, sorgen.

Så mötte jag Bellman

av Richard Forsgren

Jag mötte Bellman genom hans sånger och epistlar i tjugooårsåldern, då med Bacchus ständigt närvarande. Jag rycktes med i ruset och sjöng med för fulla mugar. Nu, drygt tjugio år senare, med viss livserfarenhet och med medelålderns nyvunna lugn, gör jag ständigt nya upptäckter och ser nya perspektiv. Bellman skapar som få en levande värld, med alla sina mer eller mindre trasiga figurer, deras, våndor, smärta och sorg, men också deras glädje, rus och sång. De och deras

miljöer är så åskådligt beskrivna att ljus, ljud, doft och smak blir nästintill verkliga för oss.

Ja, för mig i mina post-tonår, omgiven av konst och poesi, av teater och musik, blev hans ständiga hyllningar till Bacchus, kvinnor och sång ett till synes hanterbart sätt att romantisera både litet och stort, ont såväl som gott, och flaskan kunde med gott samvete öppnas i både glädje och sorg. Det var en i det närmaste gudomlig kraft att hänföras

Det är i sådana här tolkningar som Bellmans geni uppenbarar sig som tydligast och där han tveklöst kan jämföras med Shakespeare: Fredman upphör att vara enbart en rollfigur i en diktvärld, han blir en representant för människan i alla hennes skiftande känslolägen.

Forsgren är uppfriskande opåverkad av den långa och ibland hämmande trubadurtraditionen. Han kanske inte är en lika skolad sångare som skådespelare, men inte desto mindre har rösten en behaglig timbre med en vacker och varm ton. Som skådespelare är han känslig och precis, och han har förmågan att med mycket små medel i gestik

och mimik – en blick, en handrörelse, en förändring i andningen eller kroppshållningen – förmedla subtila skiftningar i känslö- och stämningslägen, allt utmärkt ägnat att uttrycka det skiftande spektrum av ljus och mörker, glädje och förtvivlan, livslust och dödslängtan som präglar Bellmans epistelvärld.

Carl Michael Bellman hade en förmåga som ingen annan under 1700-talet att göra konst av livet. Richard Forsgren gav med sina tolkningar nytt liv åt Bellmans konst.

Tack, Richard!

Jennie Nell

åt, och jag och många med mig i mina kretsar tog ut svängarna efter bästa förmåga, i en värld utan morgondag.

Denna dekadens kom dock med åren att blekna, åtminstone för några av oss. Några fortsatte och andra är i dag inte längre med oss.

Men än finns han där någonstans, vinguden, gömd i mitt inres vrår, där han drömmer om att få återse dagens ljus, eller nattens mörker, och åter visa vägen, leda mig ut i dansen. Men hans kraft har falnat och i dag är det jag som bestämmer var, när och hur jag ska ta hans hand.

När jag så läser eller sjunger Bellman i dag är det i detta perspektiv, och i dag ser och hör jag i hans texter något jag inte såg då: den stora smärtan, det verkliga mörkret, det som drabbade flera av personerna i Fredmans värld då och som drabbar oss i dag. Ensamhet, hopplöshet, sorg, sjukdom och död. På detta vis

har Bellman genom mina egna erfarenheter och genomlevda år breddats och fördjupats. Och så är det väl med all stor poesi och dramatik: den blir aldrig inaktuell, upphör aldrig att beröra, utan mognar

med åren.

Av samma skäl kan jag i dag också tillgodogöra mig alla Bellmans fantastiska miljöskildringar på ett sätt jag inte kunde då. Epistlar eller sånger som inte handlade om fylla och rus eller innehöll åtminstone något litet "gutår" bläddrades förr genast förbi. Brunnsvikar, skogar, stolta stammar i rad eller Djurgårdar, fiskartorp och Stockholms stad, allt detta som då syntes mig såväl onödigt högrävande som tråkigt och livlöst har i dag vuxit i mig och fått liv, och jag läser och sjunger det som vore det första gången. Dofterna är färska, ljuset starkt och färgerna klara. Allting lever. Och det är vackert.

De skapade Par Bricole

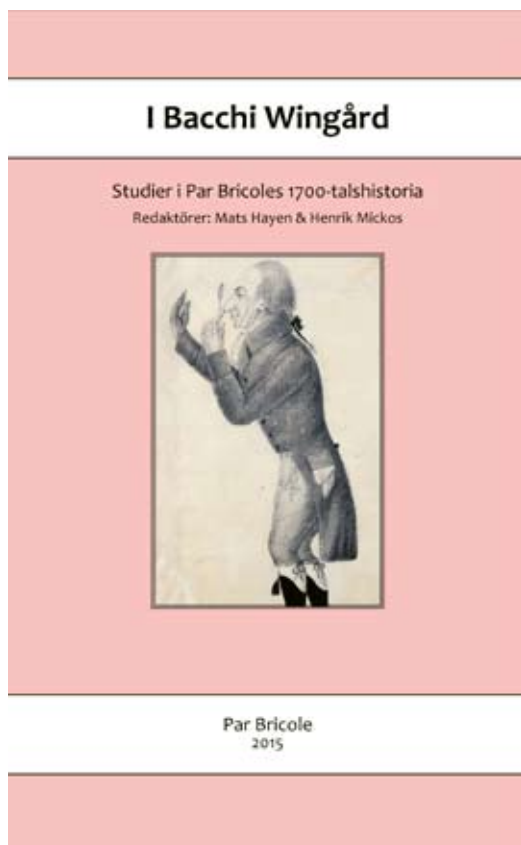
Mats Hayen och Henrik Mickos (red)

I Bacchi Wingård. Studier i Par Bricoles 1700-talshistoria.

Par Bricole, 2015

Många har väl någon gång stött på ramsan ”Bror Bellman, Bror Hallman och Bror Kexél / de tar sig en tuting varenda kväll”. Och att Carl Michael – tillsammans med sina vänner skalden och lustspelsförfattaren Carl Israel Hallman och skämtaren och sekreteraren vid Kungliga Teatern Olof Kexél var en mycket central person vid tillkomsten 1779 av sällskapet Par Bricole (PB) vet väl de flesta Bellmanskännare. Ordenssällskap – inte minst påhittade – var som bekant inte någonting han var främmande för.

Men hur det gick till när Par Bricole (’av en tillfällighet’) skapades och i vilka sammanhang detta skedde har väl däremot de flesta av oss mycken liten kunskap om. Inte minst med tanke på att PB verkligen var en lyckad satsning, som med den äran överlevt de gångna seklerna, är det med klar glädje och nyfikenhet man tar emot denna färska skrift. Den behandlar de dåtida ordenssällskapens begreppsvärld och lägger särskild fokus just på PB.

Vid läsningen möter en rolig kompott där inte minst *Mats Hayen* stått för ett antal mycket läsvärda uppsatser, kanske

snarast essäer. Tillsammans med redaktörskollegan *Henrik Mickos* bjuder han exempelvis på en spännande redogörelse för vilken roll som dryckerna punsch och bischoff under seklerna spelat inom PB.

Marcus Willén redovisar frimureriets betydelse och framhåller hur i detta sammanhang värdegemenskapen kring ordensparodin uppenbarligen speciellt attraherade frimurare till denna borgerliga och backiska arena. Bland de tidigaste bricolisterna ingick nämligen ett påfallande stort antal företrädare för olika frimurarloger.

Peter Lind bidrar med två intressanta avsnitt, ett av dem betitlat ”Hatt av! Gesternas betydelse i ordenslivet”. Där belyser han hur dåtidens ofta mycket detaljerade ordensceremonier också kunde fungera som grund för skämt och understryker att PB i själva verket kan ses som en institutionalisering av Bellmans drift med ordenskulturen. Alltså en fortsättning av Bellmans kända *Bacchi Orden*, det fiktiva sällskap för försupna ståndspersoner som skalden tillsammans med några likasinnade iscensatte vid festliga tillfällen runt skiftet av 1760- och 1770-talet hos kommerserådet Lissander på Söder.

Som framgår är behållningen av boken stor, inte minst tack vare de olika infallsvinklar som anlagts. Avgörande för det lyckade resultatet är förstås att skribenterna besitter en betryggande vetenskaplig kompetens; samtliga är faktiskt disputerade och dessutom – väl så viktigt – flyhänta stilister. Att alla är

av manligt kön får man ju denna gång ha förståelse för – PB är av tradition ett herrsällskap.

Ordens nyss avgångne stormästare *Åke Pilotti* konkluderar i förordet att läsaren kommer sanningen om Par Bricoles pre-, neo-, postnatala och senare eror så nära det går. In summa: en lækker liten volym som tillika är sparsmakat och utsökt illustrerad, inte minst i färg, och som väl försvarar sin plats i bokhyllan även hos oss icke-bricolister.

Bo G. Hall

Bellmanssällskapet presenterar
med anledning av Carl Michael Bellmans 500-årsjubileum*

Grand divertissement i två akter

på Strindbergs Intima Teater Barnhusgatan 20 (vid Norra Bantorget)
den 22 oktober 2015 kl 19:00

Fredmans förströelser

Röster om Bellman

Medverkande:

Anita Ankarcrona	Lovisa Bellman
Peter Collin	Richard Forsgren
Jean Fredman	Anders Fröling
Gustaf III	Olof Holm
Leo Krepper	Sofia Ledarp
Fader Movitz	Jennie Nell
Ture Rangström	August Strindberg
Cecilia Wijnblad	Ulla Winblad

Ceremonielle vid parentationen hållen öfver brännvinsbrännaren Lundholm

Uruppförande av Carl Michael Bellman med vänner 1769
Nyuppsättning av Par Bricoles Bacchanaliska teater 2015

Medverkande:

Jan Arpi	Lasse Engberg
Mats Hayen	Marcus Iversen
Jim Ramel Kjellgren	Johan H:son Kjellgren
Henrik Mickos	Åke Pilotti

samt musikanterna

Björn Grenholm och Christer Alexandersson

Biljetter à 220 kronor skaffar man genom att:

a) mejla eller skriva brev till Olof Holm: olof.holm@huddinge.se
Terapivägen 16 E, 1 tr. 141 56 Huddinge

b) i svaret kommer anges vart pengarna ska skickas

c) när pengarna inkommit sänds biljetter per mejl/brev till dig med
programblad och vägbeskrivning

Vid dörren säljs icke sålda biljetter, men platserna är begränsade, så ta
ingen risk – hör av dig omgående och boka dina biljetter.

* I år är det 275 år sedan Carl Michael Bellman föddes och 225 år sedan
Fredmans Epistlar utkom. $275+225=500$

Vinjetten av Yngve Berg

Bellmanjubileet med musik och publik

Den 26 juli 1829 invigdes Bellmanbysten vid Bellmansro på Djurgården i närvaro av Karl XIV Johan, Bellmans hustru Lovisa samt sonen Adolf och enligt uppgift dessutom tusentals åskådare. Sedan dess hyllar där Par Bricole, PB, varje år den dagen sin förste ordensskald.

Med anledning av att det i år är 275 år sedan Carl Michael föddes ville PB göra något alldeles extra. Vi valde därför att inleda dagen i Kungsträdgården med ett musikaliskt divertissement i tre akter. Vädrets makter gynnade oss, och vi kunde glädjas åt en publik på mer än fem hundra personer, där också ett trettiotal gäster från Die Deutsche Bellmangesellschaft och åtta gäster från norska Egersunds Mand-sangsforening deltog.

Alla våra fyra talanggrupper var engagerade och bjöd publiken på en rik variation av Fredmans epistlar och andra Bellmanssånger under ett timslångt program. Vi kunde njuta av körens välljudande stämmor, trubadurernas sång och

gitarrspel, orkesterns horn- och träblåsarare med klingande toner och teaterns skådespelare som åskådliggjorde gestalter i Bellmans värld. På scenen deltog samtidigt inte mindre än fyrtioåtta personer. Efter en mycket uppskattad underhållning fortsatte vi och de i publiken som så önskade med det moderna transportmedlet spårvagn till Bellmanbysten på Djurgården. Där avslutade vi vår hedersbevisning med tal av vår ordensbroder Mats Hayen, som gjorde nedslag i Bellmans somrar, samt med sång, musik och nedläggning av en minneskrans.

Dagen avslutades på sedvanligt vis med ett måltidskalas på Hasselbacken för våra medlemmar med närstående och våra norska och tyska gäster.

Nils Ericsson

Anders Fröling på gitarr och Christer Alexandersson på flöjt gladdde publiken vid Par Bricoles underhållning i Kungsträdgården.

Danmark firar sin Bellman

Selskabet Bellman i Danmark, det danska Bellmanssällskapet, firade Bellmans 275-årsminne på Sophienholms slott i Kongens Lyngby norr om Köpenhamn. Platsen var stilenligt vald – på Sophienholm höll under 1800-talets början slottsfrun Frederikke Brun salong, där samtidens författare, musiker, konstnärer och kungligheter umgicks och där Bellman redan var en del av traditionen.

När Selskabet bildades år 1993 var Sveriges dåvarande ambassadör i Köpenhamn *Lars Lönnback* en entusiastisk stödjare. Här återges delar av hans festtal vid jubileet den 16 augusti.

Kära Bellman-vänner !

Häromdagen satt jag i solen på Louisia och såg de vackra skulpturerna och grönskan. Bredvid mig på bänken satt två danska damer. Den ena sa:

– Det er så smukt her!

Uppfylld av mitt uppdrag i dag här i Lyngby svarade jag:

– Å’ke det gudomligt, desse ängarna! Gudomliga, gudomliga!

Så frågade jag om hon visste varifrån jag fått citatet. Hon svarade:

– Er det ikke Bellman ?

Jag svarade att visst var det Bellman. Och jag fick bekräftat att jag var i Bellmans andra hemland, Danmark.

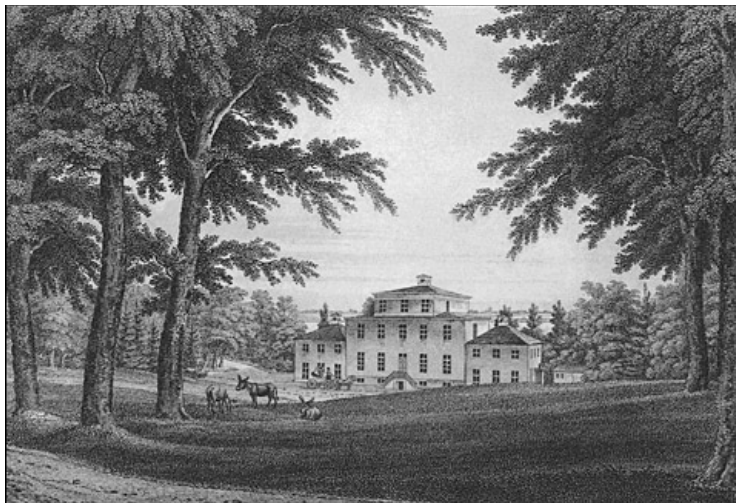
Till Svenska ambassaden i Köpenhamn kom jag 1990. Det var då som Sverige fick Danmarks stöd vid inträdet till EU. Då byggde vi också Öresundsbron, som

vi kanske skulle kunna kalla Bellmansbron.

Jag blev inblandad i Selskabet Bellman i Danmark när förlaget Gyldendahl på 90-talet gav ut Leif Bohns nyöversättning av Fredmans epistlar och sånger till modern danska. Den nya översättningen stärkte intresset för Bellman i Danmark.

Då kom också Søren Sørensen, denne gigant på litteratur, jysk, Norden, Petrarca, finska och fiol med mera, in i mitt liv. Det skedde på en mottagning på Norges ambassad. Men då lärde jag mig att det inte var i Norge, dit Bellman (som det tros) flydde från sina skulder, utan i Danmark som Bellmans sånger sjöngs, i Nyhavn på samma gång som i Stockholm.

När Søren så samlade kring sig en lärd och Bellmanintresserad krets kunde vi mötas på Sveriges ambassad vid Sankt

Sophienholms slott i Lyngby, kulturcentrum i dag liksom på 1800-talet. Parkens åsnor var till för gästernas nöje.

Anne Plads, och då blev min insats att med sångarglädje hålla rött vin ”i gröne glas” som Bellman skrev om. Det gav också oss svenskar en läglig chans att glömma alla gamla dansk-svenska krig och istället notera hur under två seklar Bellmans poesi ljudit i dansk litteratur, teater och sång. Under andra världskriget gav närheten mellan våra kungahus och Bellmans sånger på radio ibland någon tröst väster om Öresund.

År 1993 bildades Selskabet Bellman i Danmark. En glad krets samlades på Wessels kro i Köpenhamn. Vi har ett glatt minne från den 18 september då man firade det nya sällskapet med mat, vin och sång. Andra gäster på krogen undrade vad som stod på. Nis Bank Mikkelsen svarade prompt med att sjunga Fredmans epistel nummer 23, ”Ack, du min moder”, med sex verser.

Här skall jag inte försöka ge en lista över Selskabets bedrifter de följande åren. Men visst måste man framhålla all den forskning som gjorts kring Bellmans påverkan genom alla år på dansk litteratur och kultur, främst beskrivet i Søren Sørensens *Dansk Bellmania*. Vidare den mycket gedigna informations- och cd-skivsamling som heter *Bellman i Danmark*.

Bland mycket annat får vi heller inte glömma den stora utställning av illustrationer, 320 bilder, som 2006 skapades av Jens Lund och som presenterades av Erik Harbo i en 26 minuters dvd-skiva.

Vår samverkan mellan länderna har haft många grenar. Många ömsesidiga besök, utväxlingar av hedersmedlemskap och liknande har skett mellan de svenska och danska Bellmanssällskapen. I Stockholm hålls, liksom nu här i Köpen-

hamn, traditionsmässiga möten varje år.

Søren Sørensen talade nyss om betydelsen av sådana kulturella strävanden. Jag vill också understryka kulturens betydelse i vår alltför krigiska tid.

Till minnet av Carl Michael Bellmans födelsedag för 275 år sedan har jag nu äran att inviga denna strålande fest genom att nedlägga en lagerkrans på

Sophienholms berömda Bellmansbyst. Och så ett svenskt fyrfaldigt leve för Selskabet Bellman i Danmark, för vårt gemensamma intresse för en stor svensk poet och för det stora intresse som visas honom här i hans andra hemland, Danmark! Hipp, hipp, hurra, hurra, hurra, hurra !

Dikter om och till Carl Michel

Om Carl Michael Bellmans 275-årsminne på många sätt uppmärksammas här i Sverige ligger de danska Bellmansvännerna sannerligen inte efter. Stort ståhej på den danska Bellmandagen den 16 augusti på Sophienholms slott (läs högtidstalet på föregående sidor) och därtill en dikttävling.

En verklig bekräftelse på att Bellman är en skald som lever i danskt kulturliv och i människors sinnen blev bidragen till den *digtkonkurrence*, en tävling med dikter om och till Carl Michael Bellman som Selskabet Bellman i Danmark utlyste i våras.

De tre vinnande bidragen har olika karaktär. *Tine Engers* ”Fredsdansen med Bellman” rosades av juryn för sin ”smukt feminine tilgang til Bellman”, medan *Bue Nordström* med ”Nordströms epistel i denne anledning” lovordades som ”en sand Bellman-fortolker”, ”flot indlevet og smukt skrevet”. Båda författarna är medlemmar av Dansk-

Svenskt Författarsällskap.

Störst erkänsla fick dock Bellmans-kännaren *Peter Leth Christiansen*, som i sex dikter till olika Bellmanmelodier dels hyllar skalden, dels låter några av de guldåldersdiktare som deltog i Sophienholms salongsliv komma till tals. ”Perfekt, klassisk ... viser Bellman som en forudsætning for den danske litterære guldalder, som her behandles med stor indlevelse og slet skjult parodi.”

Alla tre bidragen lästes upp på högtidssammankomsten, och Peters Leths sjöngs dessutom.

Dikterna finns nu att läsa på Bellmanssällskapetets hemsida, men här åter-

ges de tre hyllningsstroferna i Peter Leths bidrag, lagda i munnen på introduktören, representant för Selskabet Bellman i Danmark, till melodi av epistel 42, "Ren calad jag spår och tror".

Scenen er elysium,
fjernt fra jordisk trummerum.
Her poeter, længst afdøde,
vil nu møde
publikum.
På sin lyserøde sky
fejres Bellman skal på ny,
fået har i litt'raturen
troubadouren
evigt ry.
To hundrede fem og halvfjerds år han
fylder,
digteren vi alle hylder.
Derom skal stå gny.

Gratulanter mange kom,
kendte – mindre kendte, som
knap nok anes i det fjerne,
men som gerne
la'r som om,
de er dagens ho'edperson.
Stråleglans fra svensk ikon
vil de danske helst jo dele
fra hans hele
kreation.
Heiberg, J. C. Hostrup og Hertz,
koryfæer,
også Drachmann med trokæer,
skønt lidt epigon.

När så Heiberg, Hostrup, Hertz och Drachman sagt sitt avslutar konferencieren:

Drag I til olympen hen,
venner, men kom snart igen.
Poesiens gyldne dage
os behage
såre, men
nu til nutids muntre lag
med vor jubilæumssag.
*Lät oss Backi safter prise
med en vise;
glasen tag.*
Kling, klang og hurrah'er for Bellman
geniet.
Tak for glæden, du har gi'et,
på din fødselsdag!

Sjung Bellman på spanska!

Den som översätter poesi ställs inför en rad frågor att ta ställning till. Ska rytm och rim överordnas idéinnehållet eller är det ordagrannheten som ska ges företräde? Kan man stuva om i texten för att få med det som annars är svårhanterligt? Ska läsarna-lyssnarna känna sig hemma eller är det den lite mer främmande ursprungsmiljön som ska gestaltas?

Ofta får principiella ställningstagananden skjutas undan för mer pragmatiska, och översättaren får nöjas med och glädjas åt de möjligheter som alls står till buds, i synnerhet om det rör sig om sångtext.

Och sedan är det publiken som avgör om dikten går hem, en publik som sällan låter sig bekymras av översättningsteori. Vill man sjunga texten har översättaren lyckats!

Bellmansvännen och studentsångaren *Lars Magnus Hedin*, som i många år undervisat i spanska och portugisiska vid Stockholms universitet, har roat ett Bellmansjungande sällskap med att översätta Fredmans sång 11 "Portugal, Spanien ..." till spanska, med några inslag av portugisiska, italienska och franska.

"En tämligen fri version, där jag som gammal vissångare strävat efter en meter och rimflätning som motsvarar originalets", skriver Lars Magnus Hedin. Han bifogar även en ordagrann svensk översättning av den spanska översättningen, för den som vill jämföra.

Så var så goda! Här finns ett ypperligt tillfälle för spanskalande och spansk-sjungande att föra ut Carl Michael Bellman i den iberoromanska världen.

Fredmans sång n:o 11 "Portugal, Spanien"

Canción de Fredman n:o 11 "Portugal, España"

Portugal, Spanien,
Stora Britanjen,
Ach om jag ägde de kronor i quäll
Uppå min hjessa!
Skull' en Prinsessa
Hvila i famnen liksom en Mamsell;
Jag och min lilla
Somna så stilla.
Af mina björnar jag böd då farväl.

Bomber, raketer,
Pukor, trompeter
Skulle oss väcka med dån och med knall;
Våra drabanter
Spela sitt lanter,
Dricka vår skål utur krus af christall;
Jag skull' och dricka,
Vivat min flicka!
Sen skull' det smälla tils dagen blef all.

Ostron jag väljer,
Renska buteljer
Skulle min Drottning och jag töma ut;
Pudding med russin,
Vofflor et dussin
Blefve vår frukost, en kallsup til slut;
Skönaste knaster,
Hundra piaster
Skålpundet kosta skull' uti minut.

Portugal, España
y Gran Bretaña
si estas coronas las pudiera tener
en mi cabeza,
una princesa
yo en mis brazos podría poseer.
o con la mía
descansaría
de mis deudores, sin ningún deber.

Bombas, cohetes,
timbales, trompetas,
nos despertarían con son infernal.
Nuestra escolta
encore altra volta
saludaría en puro cristal.
Y yo bebería –
¡Viva la mía!
Así seguiríamos hasta el final.

¡Vengan petiscos,
buenos mariscos!
Un desayuno con mucha sazón.
Primo un fino,
luego el vino:
Rioja y Dão - ¡ah, qué gran libación!
Luego un cigarro
a precio bizarro:
cueste que cueste nuestra refección.

"Här är behag..." Teckning av Yngve Bergs till Fredmans epistel 9.

Skål kamerater,
General-Stater,
Heliga Fader i Rom och din ätt!
Slut på min mäsä;
Farväl Prinsessa,
Kronan är borta, hon kom också lätt.
Ände på Psalmen;
Jag går till Malmen,
Och på credit tar en sup och cotlett.

Salud, amigos,
y otros testigos –
¡Papa di Roma, já te esqueci!
Pare la misa:
¡Adiós, princesa
y la corona que mal merecí!
Mi salmo acaba,
voy a la cava.
Crédito por una copa pedí.

Översättning

Portugal, España
y Gran Bretaña
si estas coronas las pudiera tener
en mi cabeza,
una princesa
yo en mis brazos podría poseer.
Yo con la mía
descansaría
de mis deudos, sin ningún deber.

Bombas, cohetes,
timbales, trompetas,
nos despertarían con son infernal.
Nuestra escolta
encore altra volta
saludaría en puro cristal.
Y yo bebería –
¡Viva la mía!
Así seguiríamos hasta el final.

¡Vengan petiscos,
buenos mariscos!
Un desayuno con mucha sazón.
Primo un fino,
luego el vino:
Rioja y Dão – ¡ah, qué gran libación!
Luego un cigarro
a precio bizarro:
cueste que cueste nuestra refección.

Salud, amigos,
y otros testigos –
Papa di Roma, ¡a te esquecí!
Pare la misa:
¡Adiós, princesa
y la corona que mal merecí!
Mi salmo acaba,
voy a la cava.
Crédito por una copa pedí.

Ordagrann lydelse

Portugal, Spanien,
och Stora Britannien –
om jag ändå ägde dessa kronor
på mitt huvud,
en prinsessa
skulle jag kunna ha i mina armar.
Jag med [hon som är min]
skulle vila
från mina fordringsägare, utan skuld.

Bomber, raketer,
pukor, trumpeter,
skulle oss väcka med infernalisk klang.
Vårt livgarde
ännu en gång
skulle skåla i ren kristall.
Och jag skulle dricka –
Leve [hon som är min]!
Så skulle vi fortsätta ända till slutet.

Bär in läckerheter,
goda skaldjur!
En frukost med mycken smak.
Först en torr sherry,
sedan vinet:
Rioja och Dão – ah, vilket supkalas!
Sedan en cigarr
till ett frikostigt pris:
Vår måltid må kosta vad den kosta vill.

Skål, vänner
och andra vittnen –
Påve i Rom, dig har jag redan glömt!
Mässan må sluta:
Farväl, prinsessa
och den krona jag illa förtjänt.
Min psalm slutar,
jag går till vinkällaren.
Jag har bett om kredit för ett glas.

Bellman på YouTube

Nu har Bellmansällskapet en Youtubekanal: Bellmansällskapet.

Där lägger vi ut specialinspelade versioner av Bellmansånger, både på svenska och andra språk, liksom videor och klipp från vår verksamhet. Hör Sten Magnus Petri sjunga ”Bort med vett och sunda tankar” och Bo Forssell ”Sekterns friarevisa” – saker utanför standardrepertoaren.

Vissa inspelningar är gjorda just för sällskapet, så länka gärna och dela gärna – men respektera copyrightlagstiftningen.

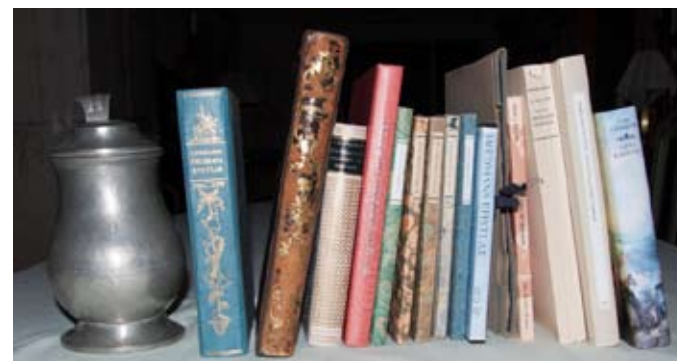
Klicka er dit och gilla oss och våra klipp!

Bellmansblocket

Vill du köpa eller sälja Bellmaniana?

Som medlem i Bellmansällskapet får du möjlighet att annonsera gratis i Hwad Behagas?.

Kontakta redaktören catharina.grunbaum@explicare.se

Medlemsavgifter 2014

Ordinarie medlem: 250 kr/år Familjemedlemskap: 350 kr/år

Juniormedlem: 100 kr/år upp till 25 års ålder.

Pg: 45 19 50-0

Hwad Behagas?, Bellmanssällskapets medlemsblad, utkommer med 3-4 nummer om året.

Ansvarig utgivare: Anita Ankarcrona. Redaktör: Catharina Grünbaum
Form: Tommy Grünbaum. Tryck: Mowys Byrå. ISSN 1104-4683.